

Txirritola

ARAMAIO / Barikua / 2005eko maiatzaren 27a / 152. zenbakia

KOORDINATZAILEA: Ubane Madera • Otorala Lizentziaduna 31 20500 ARRASATE • Tel.: 943 71 25 11 • Faxa: 943 71 23 89 • Posta elektronikoa: txirritola@goiena.com • Lege gordailua: SS.1084/02

Lau dirulaguntza mota eskatzeko epea zabaldu dute

UBANE MADERA

Musika ikasteagatik, eskolara joateko garraiorako, UEUko eskoletara joateko eta euskara ikasten ibili direnendako dirulaguntzak eskatzeko aukera ematen du Udalak.

Musika ikasteko laguntzak eskatzeko, hiru baldintza bete behar dira: Aramaion erroldatuta egotea, Arrasateko Musika Eskolan matrikulatuta egotea eta langabetua izatea.

ESKOLA GARRAIORAKO

Bestalde, eskola garraiorako dirulaguntzak honako lau ikasketa mota egiten dabilzanek eska ditzakete: DBHkoek (Arrasateko Institutuan dabilzanek izan ezik), HSAOGkoek, Erdi eta Goi mailako heziketa ziklokoek eta unibertsitateko ikasleek.

Bi laguntzok eskatzeko aurkeztu behar dira matrikulazio orria eta banketxeko kontua. Eskerak ekainaren 24a baino lehen egin behar dira, udaletxean.

UEU-RAKO LAGUNTZAK

Horrez gainera, Udako Euskal Unibertsitatera (UEU) joaten dire-

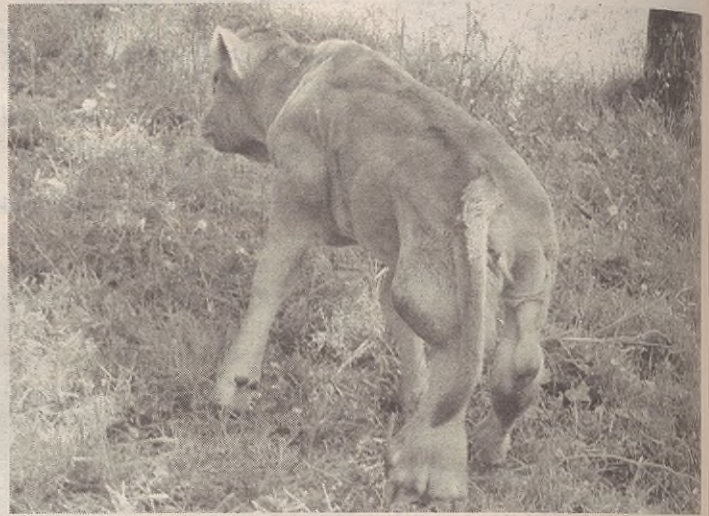
ARRASATEKO MUSIKA ESKOLA

Musika ikasteko ematen duten dirulaguntza Arrasate Musikalen dabilzanendako da.

nendako dirulaguntza deialdia ere egin du Udalak. Irailaren 15era arteko epea dago eskaerak egiteko. Besteak beste, ordainagiria, programa eta partehartze ziurtagiria aurkeztu behar dira, udaletxean. Udalak matrikularen %80a ordainduko du.

EUSKARA IKASTEAGATIK

Bukatzeko, euskaltegietan euskara ikasteagatik ere eska daitezke dirulaguntzak udaletxean. Kasu horretan ere, matrikularen %80a ordainduko du Udalak. Uztailaren bukaera baino lehen eskatu behar dira laguntza horiek.

DEIANE ARRIETA

'Andoni' txahala, jaino eta gutxira; hiru apatx dituen izter lodia du atzeko aldean.

Txahal berezia jaio da Iturri-Oste baserrian

DEIANE ARRIETA / UBANE MADERA

Sorpresa galanta hartu zuten joan den astean Iturri-Ostekoek, baserrian jaio zaien txahala ikustean: arra eta emea da, biak batera, eta hanketariko bat gainerakoak baino dezente handiagoa du.

Horrez gainera, hanka berean hiru apatx ditu. *Andoni* izena ipini diote. Haren jabeak, Andres Altunak esandakoaren arabera, ahalegina egingo dute *Andoni* aurrera ateratzen eta sendotzen. Albaitariak

ikusitakoaren eta ondo zegoela jakinarazi zien. Zutzeko saiakerak egin zituen eta biberotik edan zuen. Baina, guzti-guztia ez da egoten borondate onaren esku. Izan ere, malformazioekin jaiotzen diren animalietako askok, zailtasunak izaten dituzte aurrerago. "Askotan tripa barruan zerbait izaten dute... Ezin izaten da jakin". Hala, hori gertatuz gero, askotan animalia berez akabatzen da edo akabatu egin behar izaten dute.

Kontuak kontu, bien bitartean Iturri-Ostekoek ondo zainduta gordeko dute *Andoni*.

Aramaioarrak Pirinioetan gora eta behera

Joan den asteburuan, Orixol Mendi Elkarteak antolatuta, hamahiru lagun Pirinioetan izan ziren. Gabarditon jaitsi ziren autobusetik eta Bisaurin mendian gora egin zuten. Bisauringo tontorrean atera zuten irudiotako argazki hori. Halaber, kontatu digute Bisaurinetik Lizarako aterpetxera jaitsi zirela, gaua pasatzeko eta biharamunean, eguraldi txarra zegoela-eta, planak aldatu eta Frantziako Somportera joan zirela, lau-pabost orduko ibilaldia eginez. /ORIXOL

LABUR

Astelehenean, KZGunean, Euskara Ziberespazioan

Euskarak interneten duen pisua aztertuko dute datorren astelehenean, KZGunean. Besteak beste, web orri mordera ikusiko dituzte, guzti-guztiak euskaldunak. Interesa duenak astelehenean bertan hara joatea nahikoa du. 11:00etatik 13:00ak arte landuko dute gai hori. Edozelan ere, KZGunean bera 09:00etan zabalduko dute. Internet behar duen edozeimen eskura. Aitor Madrid tutorea hantxe izango da, zalantzak argitzeko eta ordenadorea erabiltzen laguntzeko.

ELKARRIZKETA

JAVIER ESPAÑA/MEDIKUA

“Hiri-giroko guneeekin konparatuta, osasuna eta bizi-kalitatea hobeak dira Aramaion”

UBANE MADERA

Herriko medikua dugu oraingoan berba-lagun. Hogei urte baino gehiago daramatza medikuntzan, hiru urte eta erdi Aramaion; kontsulta pasatzen, berriz, bi urte eskas. Karmen Amondo erizaina eta biak dabilta lanean Aramaion:

Aramaion zelako osasuna dago?

Orokorrean, ona; bestelako lekutako modukoa, ez hobe ez okerragoa. Bizi-ohiturei dagokienez, edozein baserri-gunetan moduan, txerri-hilketa sasoiari jende guztiak galtzen du oreka: dietak, kolesterola, diabetea... Dena desorekatzen da, baina bueno. Eta hiri-giroko guneeekin konparatuta, osasuna eta bizi-kalitatea hobeak dira Aramaion. Hori bai, era berean gertatzen dena zera da: bizi-kalitatea hobe denez, pertsona nagusi asko dago. Eta horrek dakar patologia ugari izatea. Bizi-esperantza handitzean, patologia gehitu egiten dira.

Bestelako baserri-guneeekin konparatuz gero, berriz, duen desberdintasunetako bat da uraren iodo kantitatea. Kontua da leku bat zenbat eta gorago egon, hango urek duten iodo kantitatea desberdina dela eta horrek bozio arazoak eragiten ditu. Esaterako, nahiz eta Arrasateko horren gertu egon, Arrasaten tiroide patologia gutxiago dago. Aramaion, oraindik asko dago. **Eta zein da irtenbidea?**

Analisiak gehiago zaintzea. Ohiko analisisietan ez da egiten tiroideen kontrola; hemen, egiten dut. Hala, jende gehiago dut zainduta. Egin behar dena da zaindu. **Aramaioko gaixotasun komunenak?**

Bestelako lekutako berberak. Arrasateko mediku-taldean nago eta han komentatzen ditugu patologia guztiak, eta Aramaion besfe lekuetan bezala da. Akaso patologia kardiako gehiago dago, arritmia kardiakoak; baina hori da jende nagusi gehiago dagoelako. Esaterako, *Sintron* medikamentu antikoagulatzailea inguruan baino gehiago erabiltzen da hemen. Eta lehen esandako moduan, bozioa endemikoa da Aramaion. **Zenbat aramaiotar datoz zuzana?**

30 bat lagun egunero; Arrasaten 30-40 izaten dira. Horrela esanda, badirudi Aramaion gaixo larregi dagoela herri txikiagoa dela kontuan hartuta, baina hori gertatzen da Aramaion errazagoa delako hona etortzea. Astean 150 bat gaixo izaten ditugu. **Gizonak ala andreak gehiago?**

Emakumeak. Gizonak gehiago agoantzen du; gutxiagotan joa-

“Aramaioko bizi-kalitatea hobe denez, pertsona nagusi asko dago”

“Nahiz eta baserri-giroan bizi, askok hirietan lan egiten dute; ohiturak berdintzen doaz”

“Aramaion, ez erretzaileen artean, biriketako patologia Arrasaten baino askoz txikiagoa da”

ten da medikuarengana eta emakumeak baino desoreka handiago izaten du. Gizonekiko zaintza txikiagoa da.

Eta adinari dagokionez? Gehien 60tik gorakoak etortzen dira. Gazteak oso gutxi. **Nahiko pertsonal eta material dago Aramaion?** Bai. Larrialdi bati aurre egiteko nahikoa dugu.

Udaberria = alergiak. Zer egin? Geroago eta gehiago daude; lehen, katarro eta infekzioetat jotzen genituenak gaur egun badakigu alergiak direla. Baserri-guneetan, graminea sasoiari asko izaten dira, batez ere, atzematen ditugu gaixo gehiago. Alergien kontrako tratamendua eta katarroren kontrako antzerakoa da. Bestela, alergiari aurre egiteko, egun osoan kanpoan ibiltzea saihesten ahalegindu behar da, automobileko leihatilak jaitsi barik gidatu, hautsari alergia dionak, garbitasuna zaindu... Askok saihesten da horrela. Gazteen kasuan, berriz, bestelako urteetan katarroa agoantzen ibili direnei komeni zaie etor-

tzea eta kasua aztertzea. Badira bakunak, eta hobe da lehenbailehen ipintzea, hobe jasateko alergia, edo antiestaminikoak hartu... Hala bizi-kalitatea hobetu daiteke. **Geroago eta medizina alternatibo gehiago dago; ohiko medikuntzarekin bateragarriak dira?**

Gertatzen dena da medizina tradizionalan gabiltzanok ez dakigula ezer homeopatek-eta ematen duten farmakoen gainean. Ez dago ezer ikertuta, ez dugu inolako *vademecum*-ik... ez dakigu zein osagai dituzten. Horrek ez du esan nahi txarrak direnik, baina guk ezin dugu esan ez onak ez txarrak direnik. Horrenbestez, guk medikamenturen bat emanez gero, ez dakigu gaixoarengan interferitu egingo duen edo ez, ez dakigulako bere aldetik zer hartzen dabilen. Medizina haiek ezin dugu jardun, ez dugu-eta inolako harremanik. Horrez gainera, esan beharra dago enfrontamendu handiak ere izaten direla. Esaterako, medizina naturalak desegituratu egiten digu guztia.

Badago jende gaztea gure medizina baztertu egiten duena, bakunak... Eta kaltea euren dako eta guretako da, epidemia-edo zerbait gertatzen bada... Dena dela, oro har, ez gara gaizki konpontzen, baina ez dugu ezer ezagutzen. Eta eurek ere ez dute ahalegin handirik egiten guri informazioa ematen. Ez dugu harremanik.

Etorkizun beltza ei datorkigu: kolesterola, bihotzekoak...

Gaur egun, adin ertainekoak lehen baino kalitate hobearekin bizi dira, eta geroago eta ohitura hobeak dituzte... Hori bai, 50 urte-tik beherakoek, batez ere 30 urte-tik beherako gazteek, denbora laburra dute eta geroago eta okerrago zaintzen dute euren burua. Gaizki elikatzen dira. Eta hori hasi da igartzen. Bizi-ohitura horiek aldatzea oso zaila da, denbora laburra dute. Baina ahalegindu egin beharko dute, noizbait. **Aholku bat osasuntsu egoteko?** Noizean behin osasun azterketak egitea, bizi-ohitura egokiak zeintzuk diren ikastea eta guztiak izatea osasunarekiko kezka.

TELEFONO JAKINGARRIAK

OSASUNA / LARRIALDIAK

Osasun etxea (txandak)	945 44 53 40
Botika	945 44 50 03
Udaletxea	945 44 50 16
Ertzaintza (Arrasate)	943 79 71 99
Gurutze Gorria (Legutio)	945 45 52 52
San Martin Eskola	945 44 50 04
Taxia eta autobusak	945 44 50 33
Udal kiroldegia	945 44 53 35
Postetxea	945 44 50 83
Zuiako Eskualdea	945 43 01 67
Suhiltzaileak (Zubillaga)	943 78 28 00

AUTOBUSORDUTEGIA

ARRASATE	ARAMAIO	GASTEIZ
07:00	07:15	08:00
10:00*	10:15	
11:00	11:15	
12:00*	12:15*	13:00
15:15	15:30	16:15
17:20	17:35	
18:30*	18:45	
20:30	20:45	21:25
21:00*	21:15	

GASTEIZ	ARAMAIO	ARRASATE
	07:50	08:05
08:15	09:00	09:15
	10:15*	10:30
	11:15	11:30
13:10	13:55	14:10
16:20	17:05	17:20
	17:35	17:50
	18:45*	19:00
19:30	20:00	20:15

OHARRA: izartxoan duten orduetan eskaeraren arabera zerbitzua eskaintzen dute. Auzoetako bizilagunei zuzendutakoa da, eta autobusa erabili gura badute, bezperan deitu beharko dute honako zenbaki honetara: 629 54 59 23

OHARRAK

'HOTEL RWANDA', BARIKUAN

Terry George (*El nombre del hijo*) zuzendariaren film dramatikoa da *Hotel Rwanda*. Orain dela hamar urteko Ruandan gertatzen da istorioa, tutsien eta hutuen arteko gerra zibil latza hasi zenean. 1.200 lagun baino gehiago salbatu zituen Paul Rusesabaginarene istorioa kontatzen du film horrek. Besteak beste, Don Cheadle, Sophie Okonedo eta Nick Nolte aktoreek parte hartzen dute. 110 minutu ditu.

DOMEKAN, NEMO

Marrakizi bizidunen *Buscando a Nemo* filma emango dute. 2003ko filma da, marrakizi bizidunen film onenari Oscar saria eman zioten urte hartan. Nemo txikia pailazo-arrain txiki baten arrain-ontzira sartuko dute.

EMAKUMEEN TOPAKETA

Zuiako Koadrilako Emakumeen X. Topaketa datorren ekainaren 10ean izango da, Legutianoko kultura etxean. Joan nahi duenak ekainaren 1a baino lehen eman behar du izena honako telefonoan: 945 43 01 67.